

Eg havi ikki søkt um røktarheimspláss

— Haldi, at teir ráðandi skulu sleppa frá at siga nei!

— Bert hármur tað meg fyri míni nærmastu, at eg skal liggja teimum til byrðu. Tey noyðast at hoppa og renna fyri meg, sum siti lamin í koyristóli og als einki kann gera. Eg eri púra latin yvir til tey, sum vilja hjálpa mær.

Vit sita í sjúkrakamari hjá kvinnu, sum er farin um tey 80 árin. Kvinnan heldur, at hon sjálf vil siga sína søgu, tí tað oftast eru tey avvarðandi,

sum geva seg til kennis í spurninginum um tey eldru og brekaðu.

— Eitt er vist, at tey sum ikki eru sjúk, vita ikki hvussu gott tey hava tað, sigur kvinnan.

Hon situr frammanfyr vindeygja sitt. Klokkan er farin av try seinnapart, og har skal hon sita til heima hjálpin kemur aftur at hjálpa henni til songar, um seks tíðina.

Einsamøll undir lonini

Kvinnan býr heima. Hon er einsamøll undir lonini størsta partin í samdøgri-num. Bert heimahjálpin kemur inn á gólvíð triggjar ferðir um dagin, at geva kvinnuni mat og vaska henni.

Eitt ommubarn sveyur hjá henni um næturnar.

Fyrrapartin liggur hon í songini, tí hon heldur, at tíðin annars verður ov long. Fegin er kvinnan um, at hon hevur so góðar svøvgávur, og tí keðist hon ikki, men fær sær istaðin ein blund av og á!

— Annars siti eg her frammanfyr vindeygjað og eygleiði lívið á gøtuni frammanfyr hús mitt, sum eg havi búð í alla mína tíð. Kvinnan tosar um tey, ið hava búð í húsin saman við henni, og sum nú eru farin hiðani. Um skelkin, tá ein av teimum nærmastu doyri. Tað hevur uttan iva framskundað sjúkuna hon hevur, heldur kvinnan.

Tú lýgur teg frá tí

Kvinnan tosar um víðurskiftini, at onkur noyðist at hjálpa henni fram á gólv einar tvær ferðir um næturnar, tí hon skal lata vatnið. Tað harnar hana at ommubarnið, sum sveyur hjá henni, skal purrast út á náttartíð, tí barnið skal upp og í skúla hvønn dag.

— Eg veit ikki hvussu handilsfólk bera seg at í dag, men eg bíleggdi mær serligar turrblæður, so tað slepst undan at fara upp um næturnar. Hetta var í mai mánaða, men nú í gjár ringdu tey og søgdu, at eg kundi koma eftir blæðunum, tí nú vóru tær komnar!

— Eg segði — bert fyri at siga okkurt, at eg ongur pengar hevði. Kvinnan flennur — tú lýgur um tað er neyðugt! Soleiðis er at bliva gamal og ikki kunna klára seg sjálfan.

Eg eri lamin, siti í koyristóli, so eg kann ikki fara eftir blæðunum, men tað havi eg ikki hug at siga

Eru fleiri dømi?

Sosialurin vil fegin í samband við avvarðandi, sum hava somu trupulleikar at berjast við, sum í greinini lýst.

Vit vilja fegin hava so nógvur frágreiðingar sum gjørligt.

Ringið og biðið um at tosa við Dagný á tlf. 11820.

Orð og mynd:
Dagný Joensen

fyrir fremmandum fólkum í telefonini.

Vitjan á náttartíð

Familjan hjá kvinnuni hevur verið í summarfri, so hon hevur verið einsamøll í ein mánað. Í hesum tíðarskeiði hevur hon havt serliga heimahjálp, sum kom at hjálpa henni fram á midnátt.

— Tað er so lægið, at eg ikki eri bangin soleiðis at liggja einsamøll. Aður var tað soleiðis, at eg ikki tordi at koyra í toki ella bili, og heldur ikki at sigla. Eg fekk sjóverk. Nú liggi eg lamin, kann ikki flyta meg eitt vet, men kortini eri eg ikki bangin, hóast eg liggi við ólæstari hurð.

— Hetta húsíð var áður tilhaldsstað fyri nógvum fólkum, og onkuntið hendir tað, at ein og annar dettur inn á gólvíð.

— Soleiðis var eisini í summar, tá ein persónur kom at vitja seint á kvøldi. Hann var í ógvuliga góðum lag, og hevði eina stóra konfekteskju við til mín. Eg spurdi um hann var í ordan, men hann misskilti meg og helt meg siga, um konfekteskjan var í ordan. Hann fór skundisliga út aftur og kom aftur við tveimum konfekteskjum. — Jú hann helt, at eg skuldi hava tað gott.

Bangin? — nei, tað eri eg ongantíð, tibetur! Tað hendur annars ikki so nógv.

Eg havi verið burtur tvær ferðir fyri at fáa lekið fyri sjúkuna, men annars havi eg verið heima.

Hóast eg hevði havt fyr neyðini at sleppa eina ferð afturat, so siga teir, at tað eru ráðini ikki til longur.

Nú eg sekti, søgdu myndugleikarnir, at tann hjálpin eg fekk ikki samsvaraði tí, sum tað kostaði at senda meg til Danmarkar. Hvat vita teir um tað? Sjálf haldi eg, at tað hjálpi mær so ómetaliga væl, men tað hildu teir ráðandi óivað ikki! Tað er greitt, at ráðini ikki eru til slíkar ferðir, tá tú sært hvussu nógv myndugleikarnir byggja.

Leygardagur 20. august 1983

Gamal 1983:

Nakað av hesum bygningum, sum teir leggja eftir seg, er kanska ikki ómakin vert.

— Alt hatta ítróttartvæltíð, hvat skal tað til, tá gomul fólk ikki kunnu fáa innivist nakrastaðni?

Hevur tú uppskot til, hvussu eitt røktarheim skal byggjast?

— Nú eri eg so gomul, at eg ikki orki at hugsa um slíkt. Eg havi altíð syrgt fyri mær sjálvari, og um nakað skuldi gerast, so gjerdi eg tað sjálf.

— Onkur mátti verið so frægur, at tikið um endarnar, so eldri fólk kundu fingið sømilig víðurskifti á gomlu døgum teirra.

Tað nýtist ikki at vera so flott, bert ein bygningur í einari hædd, har møguleiki er fyri at koma til og frá í koyristóli, so slapt út av og á. Eisini haldi eg, at ein bilferari skuldi verið tøkur, sum kundi koyrt fólk, sum ikki orka at ganga. Eldri fólk hava gott av at sleppa út millum onnur, eins og tað gagnar at sleppa út í friska luft onkuntið.

Veitst tú, hvat eg plagdi at gera? — Aður plagdi eg at ringja eftir tveimum taxabíllarum. Teir fóru meg út í bilin, og so sendi eg annan heim, meðan hin koyrði meg runt í Havnini, tey stóðini har eg havi gingið alt lív mitt, men nú orki eg ikki longur. Nú siti eg bert frammanfyr vind-

eygað, men tað dæmar mær eisini.

Ikki pláss fyri fólkum sum ikki kunnu klára seg sjálvi

— Mest hugsí eg um, hvussu stór byrða tað er hjá mínum avvarðandi, at tey skulu dragast við meg. — Ikki tí, tey vitja ofta og annars kann eg ringja til tey, men kortini. Best hevði verið fyri allar partar, um eg kundi sloppið á eitt heim, har starvsfólk tóku sær av mær.

Eg havi annars roynt at sloppið á Hvíðarheimið eina tíð fyri at avlasta familjuna, men har skal ein kunna klára seg sjálfan fyri at sleppa inn.

Á Ellisheim sleppi eg heldur ikki, tí eg eri ov sjúk og skal hava hjálpin til alt.

Á sjúkrahúsi er tað helst so, at ert tú ikki sjúk tá tú kemur, so verður tú tað av at liggja saman við fólk, sum kanska eru í barnðømi ella hava onnur brek, sum er til bága fyri tann, sum ein skal liggja saman við.

— Eg havi altíð syrgt fyri mær sjálvari ta tíð tað var, men nú hevði verið væl, um onkur tók um endarnar og gjerdi nakað við røktarheimsspurningin, sigur kvinnan at enda.

Eitt er at fáa brek, tá tú blivur eldri, men torferari er at vita sær, at tú liggur familjuni til byrðu. Onkur mátti verið so frægur at tikið um endarnar og fingið eitt røktarheim bygt í Havn.